

MASSHANTERING

SAMMANFATTNING ÖVERSIKTLIG STUDIE 2019-2021

Enheten för strategisk stadsutveckling

NACKA
KOMMUN

INNEHÅLL

- Uppdragsbeskrivning
- Bakgrund
 - Varför masshantering
 - Masshantering i översiktliga planer
 - Masshantering i dagsläget
 - Tillstånd och lov
- Förslag till principer för masshantering i Nacka
- Befintliga platser för masshantering
- Lokaliseringsstudie
- Slutsatser

UPPDRAGSBESKRIVNING

Utredningens syfte är att ta fram ett arbetssätt för masshantering som genom lokal hantering och återvinning effektiviserar utbyggnaden av Nacka kommun.

Målet med utredningen är att ta fram:

1. Riktlinjer för hur hanteringen av massor ska gå till i kommunen (lokal hantering, återanvändning och återvinning).
2. En massbalansanalys som beskriver överskott/underskott av massor i stadsbyggnadsprojekten över tid och en uppskattning av massornas kvalitet och miljöstatus.
3. En inventering av lämpliga platser för hantering av massor (krossning, sortering och mellanlagring) under kortare eller längre tid samt åtgärder och tillstånd som behövs för att nyttja dessa områden.
4. En beskrivning av hur ansvarsfördelningen för masshanteringen ska ske internt i kommunen och hur frågorna ska drivas vidare när strategin är klar.

VARFÖR BÖR VI SE ÖVER KOMMUNENS MASSHANTERING?

Att hantera massorna på ett lokalt och cirkulärt sätt handlar om ansvarsfull stadsutveckling där det finns en stor potential att spara pengar, minska tunga transporter och minska klimatpåverkan.

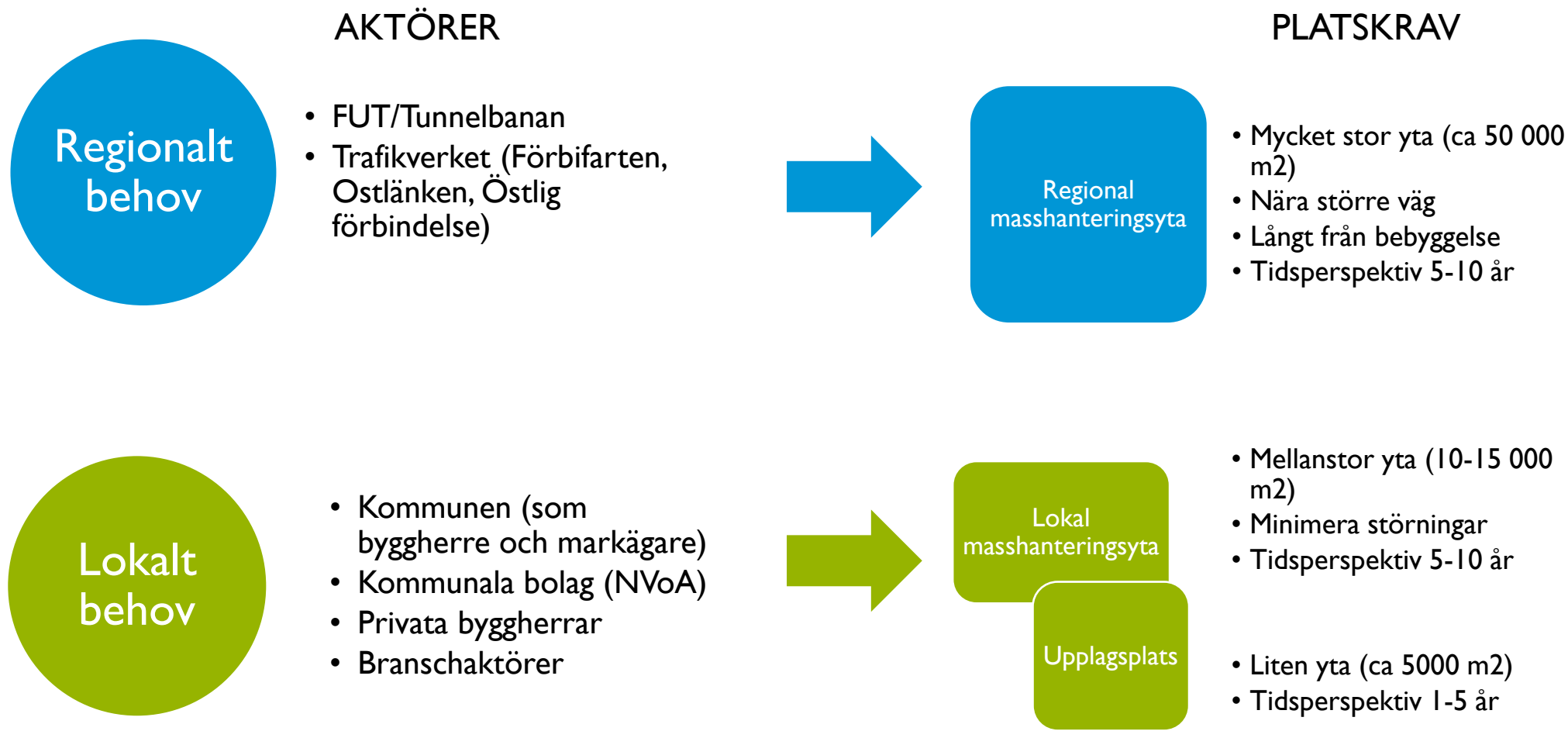
Lokal och cirkulär masshantering leder till:

- minskade utsläpp på grund av kortare transporter
- minskad trängsel, minskat slitage på våra vägar, bättre trafiksäkerhet
- minskade kostnader för inköp av fyllnadsmassor, minskade transportkostnader och tidsåtgång
- ökad attraktivitet och intresse för att bygga i Nacka

(Exempel Nya gatan och DP Mjölkudden)

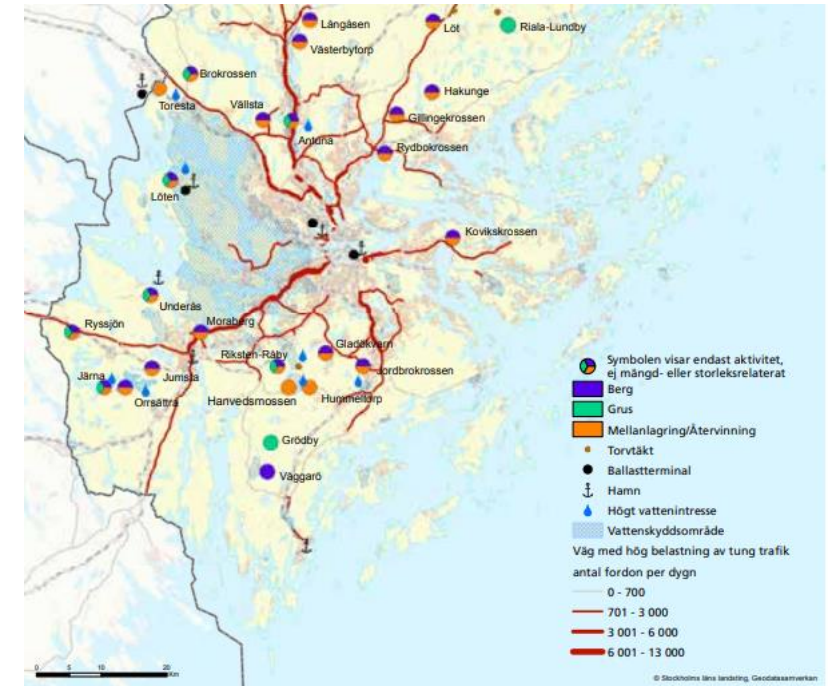
BEHOV

Ytjämförelser: 5000 m² = elvaspelarplan, 10 000 m² = krossområdet Nya gatan

MASSHANTERING I ÖVERSIKTLIGA PLANER

- RUF 2050: Det är önskvärt med en samverkan som knyter stat, landsting, kommuner och privata aktörer inom täkt- och masshantering närmare varandra. Samverkan mellan bebyggelseexploatering, infrastruktur och anläggningsprojekt kan förbättras för att uppnå lokal eller delregional balans mellan uttag och användning av bergmassor. På regional nivå kan dessa platser vara lämpliga för materialterminaler. Sammanfattningsvis behöver behovet och transportererna kopplas tydligare till lokaliseringen.
- ÖP: A5 Kovik, Avfallsanläggningen är utpekad som regionalt intresse i Regionplanen (RUF 2010). Området består till största delen av en befintlig avfallsanläggning. Södra delen av området reserveras för en utökning av avfallsanläggningen på grund av framtida ökade behov av återvinning av avfall och massor.

MASSHANTERING I DAGSLÄGET

I Nacka stad, övriga Nacka och förnyelseområdena:

- Entreprenören ansvarar för masshanteringen inom sitt projekt (både bortforsling av berg, grus och jord men även inköp).
- Samordning sker ibland mellan respektive entreprenörs byggprojekt.
- Vissa större entreprenörer har egna masshanteringsterminaler.

Tunnelbanan:

- Arbetstunnelentreprenaderna: entreprenörens ansvar att hantera bergmassorna, dvs. schakta, transportera och avsätta berget.
- Huvudtunnelentreprenaderna: berget är beställarens egendom, dvs FUTs. Avser att sälja bergmassorna från dessa. Köparen tillhandahåller mottagningsplatser. Bergentreprenören schaktar och transporterar berget till mottagningsplatser i enlighet med direktiv från FUT.

Konsekvenser av dagens hantering:

- Ej koordinerad hantering.
- Många och långa transporter.
- Höga utsläpp av koldioxid, buller, trängsel och slitage på vägar från tunga fordon.
- Kostnader för inköp av fyllnadsmaterial, transport och tidsåtgång för dessa.

TILLSTÅND OCH LOV

Enligt Miljöbalken 9 kap (1998:808) klassas masshantering som en C-verksamhet och tillstånd för miljöfarlig verksamhet krävs.

Tillstånd söks hos miljömyndigheten som prövar verksamhetens lämplighet på platsen.

Mängden massor som hanteras är styrande.

Enligt miljölagstiftningen ställs det krav på verksamhetsutövarens egenkontroll

Hantering av icke farligt avfall kan göras med en anmälan.

Bygglov: krävs för tält, transportband och bodetablering

Marklov: krävs när ändrar marknivån mer än 0,5m (oklart rättsläge, kan krävas för mindre än 0,5m)

Bygglov för upplag: krävs för upplag

Planstöd: krävs ej

FÖRSLAG TILL PRINCIPER FÖR MASSHANTERING I NACKA

- Massor ska återanvändas, vidareförädlas och återvinnas så långt det är möjligt
- Massor hanteras i första hand lokalt, det vill säga så nära arbetsplatsområdet som möjligt och inom Nacka kommun.
- Transporter ska minimeras för att minska utsläppen.
- Behovet av platser för masshantering och upplag är en övergripande planeringsfråga som ska tas hänsyn till i ett tidigt skede. Markinköp ska ske i strategiska lägen vid behov.
- Områden aktuella för kommande exploatering ska ses som potentiella ytor för masshantering, upplag och/eller etablering fram tills exploateringen påbörjas.
- Samverkan kring masshantering är viktig för att effektivisera hanteringen. Massbalans mellan tillgång och behov av material ska eftersträvas och lokaliseringen av masshanteringsplatser kopplas till detta.

Figur 2. Illustration över hur en NÖT-terminal (mitten) tar emot, förädlar och lämnar ut material till olika projekt inom ett geografiskt område. Illustration: Sandra Frosth.

ÖVERSIKTLIG SCANNING AV PLATSER

Kriterier:

- Mark som är ianspråkstagen, eller kommer att bebyggas enligt ÖP.
- Så nära större vägar som möjligt
- Kommunal eller privatägd mark.

KRITERIER FÖR YTOR FÖR ATT STUDERA NÄRMARE

Av de cirka 40 bedöms 10 stycken som realistiska att titta vidare på (se karta nästa sida).

Aspekter att studera vidare:

- Närhet till byggområdet för att minska transporter
- Närhet till lämplig transportväg
- Bebyggd eller obebyggd mark
- Begränsade störningar (buller, damm, tidsbegränsning)
- Markens befintliga och framtida användning
- Markens natur- och kulturvärden
- Fastighetsägare (kommunal eller privat)
- Strandskydd, planstöd, tillstånd enligt 9 kap MB för miljöfarlig verksamhet, svårighet vid eventuellt marklov/miljöprövning.
- Tidsspann 2020-2040

Ytkrav:

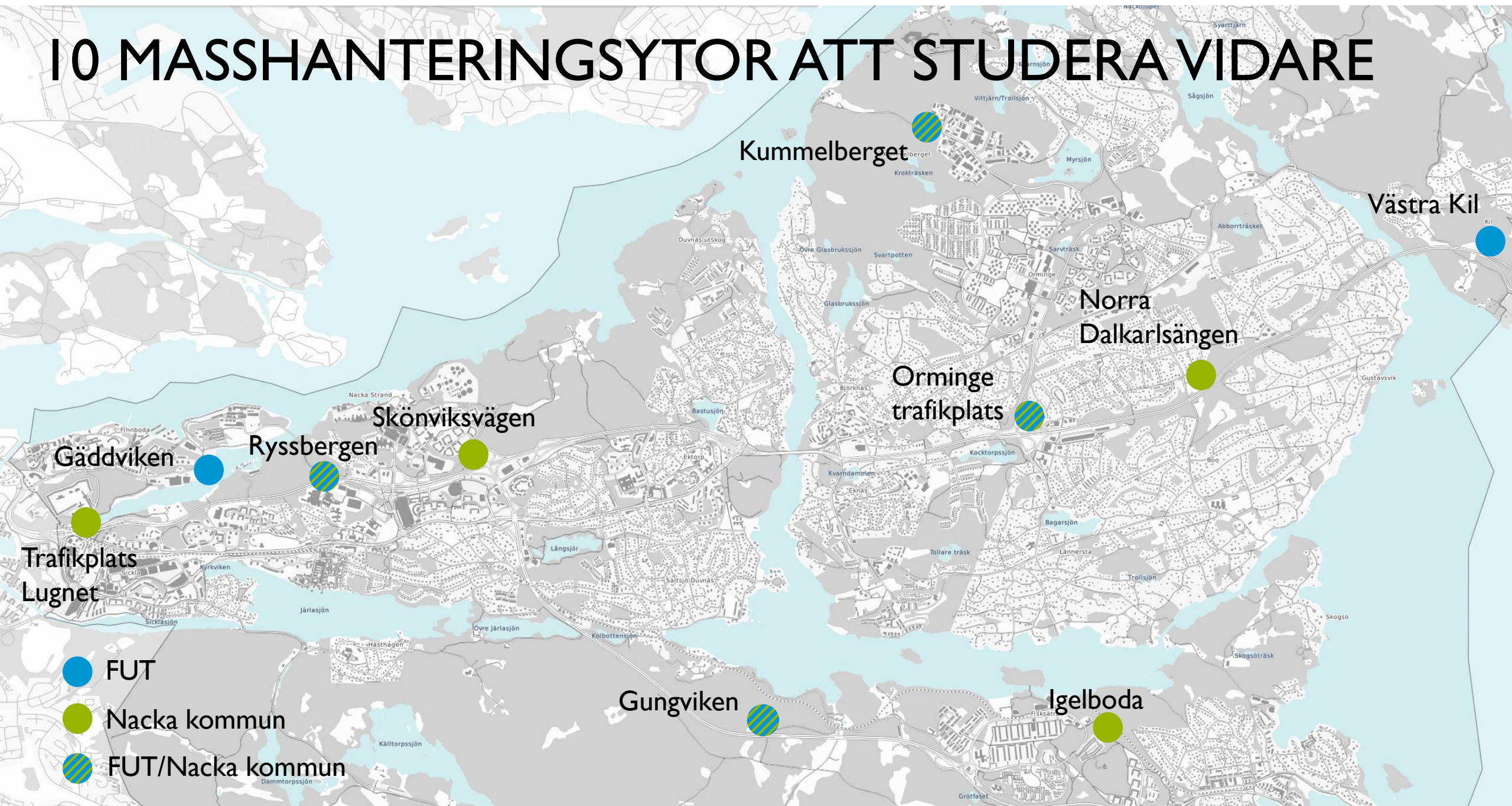
Kross:

- 10-15 000 m² minimum för kross likt Nya gatan
- 1500-5000 m² för endast kross (kräver bortkörning direkt)
- Minimitid för en kross 6 månader

Mellanlagring:

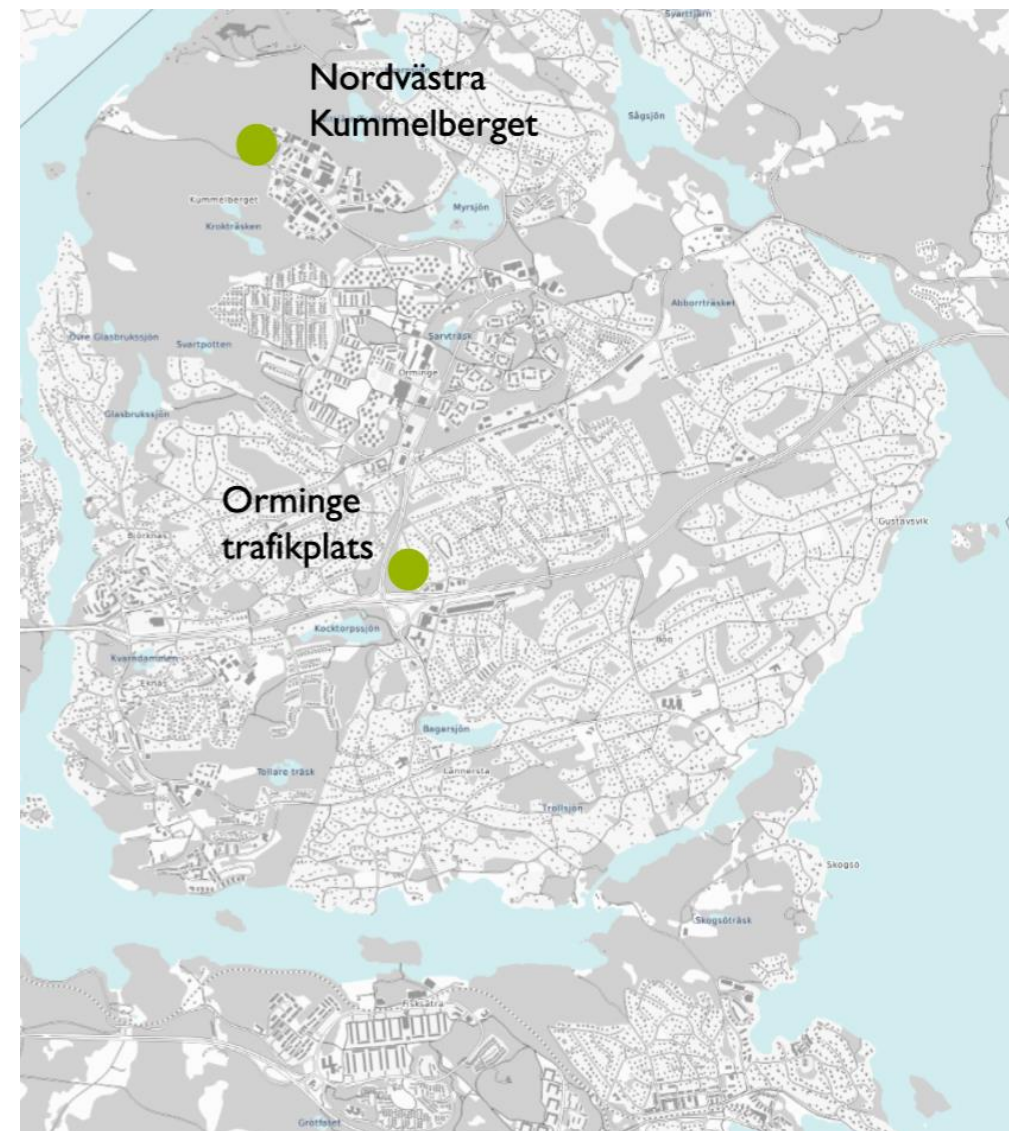
- 2000 m² minimum för mellanlagring och sortering
- Minimitid för mellanlagring

10 MASSHANTERINGSYTOR ATT STUDERA VIDARE

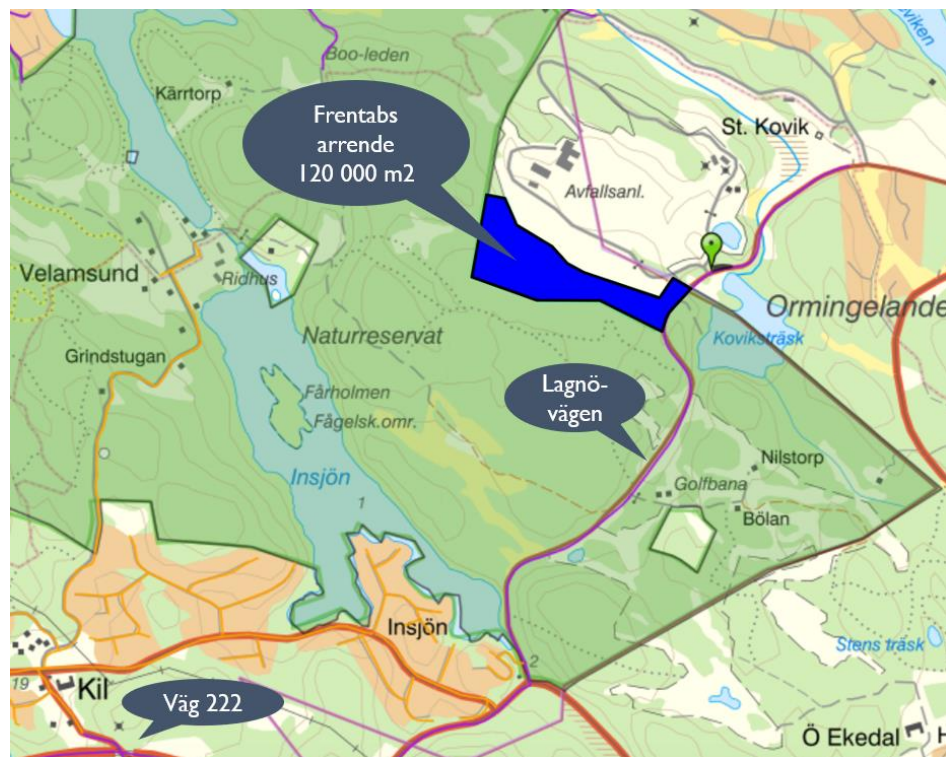

SLUTSATSER

- Ytorna inom Nacka stad är mycket begränsade och kraven är många. Det är svårt att hitta optimala ytor.
- Ytorna är väldigt olika stora, tex Gungviken 50 000 m², Skönviksvägen 5000 m²
- Vid en sammanvägning återstår tre platser som fortsatt har sina utmaningar och behöver utredas vidare.
 - Kovik, befintlig plats främst för regionalt behov
 - Orminge trafikplats för lokalt behov, kross, sortering och upplag
 - Kummelbergets verksamhetsområde för lokalt behov, kross, sortering och upplag
- Flera av de övriga platserna kan fungera för upplag, mer utredning behövs.

FRENTAB I KOVIK

Yta: 120 000 m²

Tillgänglighet: beror på domstolsprocess, MÖD 1-2 juni

(tidigast 2025 om domstolen kräver GC-väg som kräver vägplan)

Fördelar

Befintligt område för krossverksamhet

Avlägset läge i Boo

Bra lokaliserat i förhållande till vägnätet

Mycket stor redan ianspråktagen yta

Etablerat företag som sköter verksamheten

Nackdelar

Tillstånd för verksamheten saknas för tillfället och beror på domstolsprocess

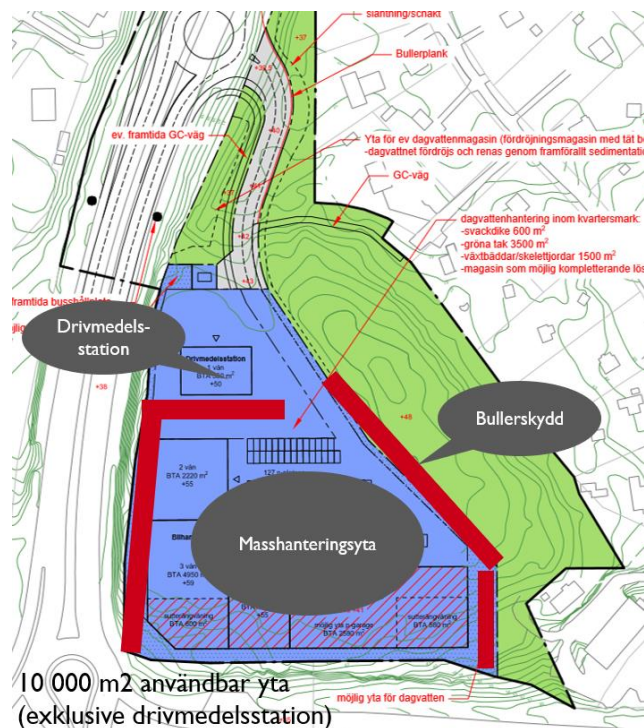
Tidskrävande att ta fram ÅVS + vägplan + utbyggnad GC

Grannopinion mot fortsatt/utökad verksamhet

Angränsar till naturreservat

Kommunen kan inte minska sina kostnader för masshantering pga marknadspris

ORMINGE TRAFIKPLATS

Yta: 10 000 m² (exkl drivmedelsstation)

Tillgänglighet:

Utan DP: 2023

Med DP: Samråd september 2021, antagen DP tidigast 2023, laga kraft 2024

Fördelar

Yta som är tänkt för exploatering

Redan bullerutsatt läge

Kräver bullerskydd, angöringsväg mm

Efterlämnas som plan exploaterbar yta

Kan nyttjas med marklov innan antagen detaljplan

Kommunal rådighet över marken; kommunen kan upphandla entreprenör och få fördelaktiga priser

Positivt att cirkulationsplats byggs ut tidigt/finansieras

Nackdelar

Ligger relativt nära bebyggelse

Kräver initial utbyggnad av cirkulationsplats, dvs kostnad

Bergigt område idag, kräver initial sprängning

Sulfidberg ännu inte utrett

Kan försena utbyggnad av verksamheter

Risk att masshantering skapar opinion mot detaljplanen

KUMMELBERGETS VERKSAMHETSOMRÅDE

Yta: 11 000 m² (exkl område inom strandskydd)

Tillgänglighet:

Utan DP: 2022

Med DP: samråd september 2021,
antagen DP tidigast 2023, laga kraft
2024

Fördelar

Ligger ostört i befintligt verksamhetsområde

Yta som är tänkt för exploatering,
efterlämnas som plan grusad yta

Kan nyttjas med marklov innan antagen
detaljplan

Kommunal rådighet över marken; kan
upphandla entreprenör och få fördelaktiga
priser

Strandskyddet kan upphävas om angeläget
allmänt intresse hävdas (dvs möjliggör större
yta för verksamheter i framtiden)

Kräver ingen utbyggnad av angöring

Nackdelar

Ligger långt från större väg,
trafiken kommer gå via
Mensättravägen

Kräver bullerskydd mot
närliggande verksamheter

Kräver initial sprängning

Sulfidberg ännu inte utrett

Kan försena utbyggnad av
verksamheter

Grannopinion mot ökad trafik
bland annat förbi Myrsjöskolan

NACKA
KOMMUN

